

فهرست درس‌یاب زبان فارسی — فارسی (۱)

درس	عنوان
۱	تعدّد معنایی واژه‌ها ^۱ [۵۹۲] / نقش‌های دستوری (نهاد، مفعول، مسند، قید و ...) [۵۵۳]
۲	ساختمان واژه‌ها به روش دوم (ساده، مشتق، مرگب) [۵۱۰] / گروه فعلی (مضارع اخباری، مضارع مستمر، ماضی بعید و ...) [۵۴۷] / تعدّد معنایی [۵۹۲]
۳	ساختمان واژه به روش اول (پسوند «ک») [۵۰۰] / تعدّد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / وضعیتهای چهارگانه (تحول معنایی) [۵۹۹]
۵	گروه اسمی (نقش‌های تبعی، تفاوت «و» عطف و ربط) [۵۴۳] / نقش‌های دستوری (نهاد، متمم، قید، مفعول و ...) [۵۵۳]
۶	ساختمان واژه‌ها به روش دوم (مرگب، مشتق) [۵۱۰] / شیوه‌های بیان (جهش ضمیر) [۵۸۷]
۷	حذف و انواع آن [۵۸۳] / جمع مکسر [۶۰۵] / واژگان دوتلقطی [۵۹۸]
۸	گروه اسمی (شناسایی هسته، صفت، مضاف‌الیه) [۵۲۲] / نقش‌های دستوری (نهاد، مفعول، متمم و ...) [۵۵۳] / ساختمان واژه به روش دوم (واژه‌های مرگب و مشتق - مرگب) [۵۱۰]
۹	تعدّد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / جمع مکسر [۶۰۵]
۱۰	ساختمان واژه به روش اول پسوند «چی» [۴۹۸] / انواع جمله‌ها [۵۷۴] / جمع مکسر [۶۰۵]
۱۱	نقش‌های دستوری (نهاد، گزاره، مسند، مفعول، متمم و مضاف‌الیه) [۵۵۳] / تعدّد معنایی واژه‌ها [۵۹۲]
۱۲	دستور تاریخی («متمم» با دو حرف اضافه) [۶۰۸] / شیوه‌های بیان (مرتب کردن جمله‌ها) [۵۸۷]
۱۳	فرایندهای واجی (تحول نوشتاری) [۶۰۱] / دستور تاریخی (زمان افعال) [۶۰۹]
۱۴	دستور تاریخی («را» در معنی حرف اضافه) [۶۰۸] / وضعیتهای چهارگانه (تحول معنایی) [۵۹۹] / ساختمان واژه به روش اول (پسوند «وش») [۴۹۸] / واژگان هم‌آوا [۵۹۷]
۱۶	گروه فعلی (زمان افعال) [۵۴۷] / نقش‌های دستوری (متمم، مفعول، قید و ...) [۵۵۳]
۱۷	روابط معنایی واژه‌ها (ترادف و تناسب) [۵۹۱] / گروه اسمی (شناسایی هسته، ترکیب‌های وصفی و اضافی) [۵۲۲ و ۵۳۶] / نقش‌های دستوری (قید، متمم، مفعول، نهاد و ...) [۵۵۳]
۱۸	نقش‌های دستوری (منادا، متمم، مفعول، نهاد و ...) [۵۵۳]

فهرست درس‌یاب زبان فارسی — فارسی (۲)

درس	عنوان
۱	نقش‌های دستوری (نهاد، متمم، مسند، قید) [۵۵۳] / تعدّد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / روابط معنایی واژه‌ها [۵۹۱] / دستور تاریخی (صفت پیشین و پسین) [۶۰۷]
۲	گروه فعلی (فعل مجهول) [۵۴۸] / تعدّد معنایی واژه‌ها [۵۹۲]
۳	گروه اسمی (ترکیب‌های وصفی و اضافی، نقش‌های تبعی، تفاوت «و» عطف و «ربط») [۵۴۳ و ۵۳۶]
۵	ساختمان واژه به روش اول (ساده، وندی، وندی - مرگب، مرگب) [۴۹۷] / گروه اسمی (ترکیب‌های وصفی و اضافی) [۵۳۶]
۶	شیوه‌های بیان [۵۸۷] / واحدهای زبان (واج) [۴۶۸] / (هجا) [۴۷۳]
۷	تعدّد معنایی واژه‌ها [۵۹۲]

۸	فرایندهای واجی (افزایش و کاهش) [۶۰۱]
۹	واژگان هم‌آوا [۵۹۷] / گروه اسمی (شناسایی هسته، شناسایی وابسته‌ها به ویژه شاخص، ترکیب‌های اضافی و وصفی) [۵۳۶ و ۵۲۲]
۱۰	ساختمان واژه به روش اول (صفت وندی، اسم وندی - مرگب) [۴۹۷]
۱۱	فرایندهای واجی (صامت میانجی) [۶۰۱] / گروه اسمی (صفت‌های بیانی) [۵۲۳]
۱۲	تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / وضعیت‌های چهارگانه واژه‌ها در گذر زمان [۵۹۹]
۱۴	فرایندهای واجی (ابدال) [۶۰۱]
۱۵	تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / دستور تاریخی (حذف شناسه به قرینه لفظی) [۶۱۲] / فرایندهای واجی (ادغام) [۶۰۱]
۱۶	گروه اسمی (وابسته‌های پسین) [۵۲۳]
۱۷	روابط معنایی واژه‌ها [۵۹۱] / گروه اسمی (تفاوت واو «عطف» با واو «ربط») [۵۴۳] / نقش‌های دستوری (تفاوت قید و مسند) [۵۵۳]
۱۸	گروه اسمی (هسته، وابسته‌های پیشین و پسین) [۵۲۲] / گروه فعلی (زمان افعال) [۵۴۷] / تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲]

فهرست درسیاب زبان فارسی — فارسی (۳)

درس	عنوان
۱	شیوه‌های بیان (جهش ضمیر) [۵۸۷] / حذف و انواع آن [۵۸۳]
۲	تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲]
۳	نقش‌های دستوری (نهاد، مسند) [۵۵۳] / تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / حذف و انواع آن [۵۸۳]
۵	گروه اسمی (ترکیب وصفی و اضافی) [۵۳۶]
۶	تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / نقش دستوری (نهاد، مسند، مفعول) [۵۵۳]
۷	اجزای جمله (سه جزئی یا مسند، چهارجزئی با مفعول و مسند، چهارجزئی با متمم و مسند) [۵۶۰]
۸	تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲] / گروه اسمی (وابسته‌های وابسته: صفت مضاف‌الیه، مضاف‌الیه مضاف‌الیه، مُمَیِّز) [۵۳۱]
۹	گروه اسمی (وابسته‌های وابسته: صفت، قید صفت) [۵۳۱] / نقش‌های دستوری (قید، متمم و ...) [۵۵۳]
۱۰	نقش‌های تبعی (تفاوت واو «عطف» و «ربط») [۵۴۳] / نقش‌های دستوری (مفعول و ...) [۵۵۳] / واژگان هم‌آوا [۵۹۷]
۱۱	زمان افعال [۵۴۷] / گروه اسمی (ترکیب‌های وصفی و اضافی) [۵۳۶] / نقش‌های دستوری [۵۵۳]
۱۲	شیوه‌های بیان [۵۸۷] / روابط معنایی واژه‌ها [۵۹۱] / تعدد معنایی واژه‌ها [۵۹۲]
۱۳	گروه اسمی (هسته، وابسته‌های پیشین و پسین) [۵۲۲]
۱۴	نقش‌های دستوری (نهاد، متمم، مفعول، مسند، قید، صفت، مضاف‌الیه) [۵۵۳] / نقش‌های تبعی [۵۴۳]
۱۶	انواع جمله مستقل (پیوندهای وابسته‌ساز و هم‌پایه‌ساز) [۵۷۴] / نقش‌های دستوری (مفعول، مسند و ...) [۵۵۳]
۱۷	انواع «ان» [۶۰۴]
۱۸	حذف و انواع آن [۵۸۳]

زبان فارسی

موضوع: زبان فارسی

نوع: مفهومی - کاربردی

محتوا: مفهوم «زبان» و ساختارهای زبان فارسی

ریز موضوعات: زبان شناسی، دستور زبان

منبع مطالعه:

• نکات مربوط به مباحث زبان شناسی و دستور زبان

در بخش قلمرو زبانی از کارگاه متن پژوهی

وضعیت پاسخ گویی داوطلبان: بسیار ضعیف

واحد‌های زبان اجزای تشکیل دهنده کلام هستند؛ از صدای هر حرف که شنیده می‌شود، تا بزرگ‌ترین واحد مستقل - که «جمله» باشد - واحد‌های زبان از کوچک به بزرگ، به ترتیب، این‌طورند: واج، تکواژ، واژه، گروه، جمله.

واج

«واج» در لغت به معنی «صدا»ست و در اصطلاح زبان‌شناسی، کوچک‌ترین واحد آوایی (صوتی) زبان است که تنها صدا دارد و هیچ معنی و مفهومی را نمی‌سازد؛ اما می‌تواند تفاوت و تمایز معنایی ایجاد کند.

تفاوت واج با حرف: واج، «شکلِ گفتاری» حروف و حرکت‌هاست و حرف، «شکلِ نوشتاری» کلمات است.

تعداد واج و حرف: در زبان فارسی ۳۲ حرف و ۲۹ واج وجود دارد. در میان واج‌ها، ۲۳ واج، صامت (بی‌صدا) و ۶ واج، مصوت (صدادار) هستند.

با توجه به این که واج، فقط و فقط با صدای تلفظ‌شده سروکار دارد، در شمارش تعداد واج‌های زبان فارسی، حروف الفبای متفاوت که صدای یکسان دارند، یک واج محسوب می‌شوند و از طرفی، حرکت‌های (ـِ) که در املائی کلمات معمولاً نوشته نمی‌شوند، در واج‌شماری به حساب می‌آیند. حروف الفبایی که صدای یکسان دارند:

حروف الفبا	واج	حروف الفبا	واج
س، ث، ص	/ s /	ط، ت	/ t /
ه، ح	/ h /	ع، ع	/ ' /
ض، ز، ذ، ظ	/ z /	غ، ق	/ ʔ /

دیدیم که ممکن است چند حرف الفبا نشان دهنده یک واج (صدا) باشند. از طرف دیگر هم، یک حرف الفبا ممکن است نماینده چند واج باشد؛ مثلاً «و» و «ی» با یک شکل نوشتاری، می‌توانند در واژه‌های مختلف، صداهای متفاوتی داشته باشند و واج‌های متفاوتی را نشان دهند. «و» با یک شکل نوشتاری ممکن است از نظر واج‌نویسی وضعیت‌های مختلفی داشته باشد:

شکل نوشتاری	تلفظ	نمونه	واج‌نویسی	وضعیت «و»
و	/ o /	تو	ت / ٔ	مصوت کوتاه
	/ ū /	دود	د / و	مصوت بلند
	/ v /	وام	و / ا	صامت
	/ w /	روشن	ر / ٔ و / ش / ن / ٔ	صامت

«ی» با یک شکل نوشتاری ممکن است از نظر واج‌نویسی وضعیت‌های مختلفی داشته باشد:

شکل نوشتاری	تلفظ	نمونه	واج‌نویسی	وضعیت «ی»
ی	/ ī /	دیر	د / ی / ر	مصوت بلند
	/ y /	دیژر	د / ی / ر	صامت

چیزی که کم‌تر به چشم می‌آید و درحقیقت، کم‌تر به گوش می‌رسد و بیشتر دردرس‌ساز می‌شود، خواندن صدای ٔ و / OW / است. بیشتر واژه‌هایی را که در آن‌ها باید صدای / OW / شنیده شود، امروز با صدای / o / تلفظ می‌کنیم و قدری تلفظ این / o / را طول می‌دهیم. درحقیقت با کشیدن صدای / o / (حدوداً به اندازه دو واج) از روی / w / عبور می‌کنیم و آن را نمی‌خوانیم. نمونه‌هایی از صدای ٔ و / OW / در واژه‌های فارسی و عربی را ببین:

صدای /ow/ در واژه‌های فارسی

- واژه‌هایی که بن فعلی دارند: بدو، بشنو / تندرو، تاشو
- واژه‌هایی بدون بن فعل: پرتو، خسرو، نو، نوروز، نوزاد، روشن، روزنه

صدای /ow/ در واژه‌های عربی

توصیف، توضیح، تویخ، تودیع، تولید / اولاد، اوضاع / توصیه / طور، شور / نوبت، توبه / دوران، جولان / موضوع، موصوف، موعود / مولا، شورا / حوصله، موعظه

واج‌نویسی

در شمارش واج‌ها به موارد زیر توجه کنیم:

- ۱- تشدید: تشدید را دو واج به شمار می‌آوریم: بتا: ب / - / ن / ان / ا /
- ۲- «ه» ی غیرملفوظ: حرف «ه» را که در پایان برخی واژه‌ها خوانده نمی‌شود، واج به شمار نمی‌آوریم: شانه: ش // ان / -
- ۳- «واو» معدوله: حرف «و» را هر جا که خوانده نمی‌شود، واج به شمار نمی‌آوریم: خواهر: خ // ه // ا / - / ر
- ۴- دوتلفظی‌ها: واژه‌های دوتلفظی مسلماً دو جور واج‌نویسی هم دارند:

مهرزبان: م / - / ا / ر / اب // ان مهرزبان: م / - / ا / ر / - / ب // ان

با این حال، در آزمون سراسری اگر - اگر - بدون گذاشتن حرکت و مشخص شدن نوع تلفظ، تعداد واج‌های یک واژه دوتلفظی پرسیده شود و عددی متناسب با هر دو واج‌نویسی (با ساکن، با حرکت) در گزینه‌ها موجود باشد، به نفع واج بیشتر عمل می‌کنیم. روی هم رفته یادمان باشد که طراح، تلفظ حرکت‌دار واژه‌های دوتلفظی را بیشتر دوست دارد!

۵ - حذف همزه ممنوع: درست است که در واج‌نویسی باید «تلفظ» کلمات یعنی شکل خواندنی آن‌ها نوشته شود، اما توجه کنیم که منظور از «تلفظ»، خواندن کلمه به زبان معیار، یعنی به شکل رسمی است، نه شکل مرسوم تلفظ واژه‌ها در گفتار عامیانه. مثلاً هیچ یک از ما «خودارزیابی» را «خ / ا / د / ا / - / ا / ر / ا / ز / ا / ی // اب / ا / ی» نمی‌خوانیم، اما واج‌نویسی درست آن، همین است و اجازه نداریم همزه را از میان واج‌ها حذف کنیم.

شمارش واج‌ها

«واج» کوچک‌ترین واحد صوتی زبانه که به «صامت»‌ها و «مصوت»‌ها تقسیم می‌شود. توی این بخش باید اول، تعداد واج‌های گزینه‌ها رو با هم مقایسه کنی. آله یادت می‌ره، برای شروع، مصوت‌های کوتاه، یعنی (اَ، اِ، اُ) رو روی کلمه‌ها بزار.

(فنی ۸۲)

- ۲۱۵۵- تعداد «واج»‌های کدام واژه بیشتر است؟
- (۱) انسان (۲) دبستان (۳) دستور (۴) سیمرغ
- ۲۱۵۶- تعداد «واج»‌های کدام گزینه بیشتر است؟
- (۱) تعصب (۲) ماجراجو (۳) اساطیری (۴) زندگانی
- ۲۱۵۷- تعداد «واج»‌ها در کدام گزینه بیشتر است؟
- (۱) نماینده (۲) تألیفات (۳) برخاسته (۴) تأثر
- ۲۱۵۸- تعداد «واج»‌های کدام واژه، متفاوت است؟
- (۱) پنجره‌دار (۲) آفت‌زدایی (۳) بی‌مواخذه (۴) اثرگذار
- ۲۱۵۹- تعداد «واج»‌های کدام گزینه، متفاوت است؟
- (۱) آتشفشان (۲) اصطلاحات (۳) دل‌بستگی (۴) ارتجاعی
- ۲۱۶۰- تعداد «واج»‌ها در کدام گزینه متفاوت است؟
- (۱) جهان‌گیر (۲) پرخاشگر (۳) دیوانگی (۴) بی‌کرانه
- ۲۱۶۱- تعداد «واج»‌های کدام گزینه متفاوت است؟
- (۱) فرشتگان (۲) پایان‌بندی (۳) دل‌بستگی (۴) بی‌پناهی

هالا باید تعداد واج گزینده‌ها رو با کلمه‌ای که توی صورت سؤال اومده مقایسه کنی.

۲۱۶۲- تعداد «واج»‌های کدام گزینه از واج‌های واژه «انتقادپذیر» کم‌تر است؟	(۱) مشمزکننده	(۲) تأثیرگذاری	(۳) روشنفکر مآب	(۴) متأسفانه
۲۱۶۳- تعداد «واج»‌های کدام گزینه از واج‌های واژه «آماده‌سازی» کم‌تر است؟	(۱) پژوهشگر	(۲) آتش‌نشان	(۳) بی‌پروایی	(۴) ظلم‌ستیزی
۲۱۶۴- تعداد «واج»‌های کدام گزینه با واج‌های واژه «مؤلفان» یکسان نیست؟	(۱) تحقیقاتی	(۲) تعلقات	(۳) استمراری	(۴) پنجره‌دار

این‌ها می‌ریم سراغ شمردن واج‌های یه «ترکیب»، که البته وقت گیرتره و احتمال فطاش هم بیشتر.

۲۱۶۵- ترکیب «آرایه‌های ادبی» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۱۵	(۲) ۱۸	(۳) ۱۷	(۴) ۱۶
۲۱۶۶- ترکیب «توجیه کردن اشتباه» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۱۹	(۲) ۲۰	(۳) ۲۱	(۴) ۲۲
۲۱۶۷- عبارت مقابل از چند «واج» ساخته شده است؟ «فهرست کتاب‌های تهران»	(۱) ۲۱	(۲) ۲۲	(۳) ۲۳	(۴) ۲۴
۲۱۶۸- عبارت مقابل از چند «واج» ساخته شده است؟ «توجه به موضوعات تازه»	(۱) ۲۱	(۲) ۲۲	(۳) ۲۳	(۴) ۲۴
۲۱۶۹- ترکیب «آرزوی توفیق روزافزون» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۲۲	(۲) ۲۳	(۳) ۲۴	(۴) ۲۵
۲۱۷۰- ترکیب «توصیف‌های دل‌نشین و زیبا» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۲۵	(۲) ۲۴	(۳) ۲۳	(۴) ۲۲
۲۱۷۱- ترکیب «بهره‌وری از تصویرهای بدیع» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۲۵	(۲) ۲۶	(۳) ۲۷	(۴) ۲۸
۲۱۷۲- ترکیب «محورهای مهم در شعر فارسی» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۲۶	(۲) ۲۷	(۳) ۲۸	(۴) ۲۹
۲۱۷۳- ترکیب «مضمون‌های عمده شعر این دوره» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۲۷	(۲) ۲۸	(۳) ۲۹	(۴) ۳۰
۲۱۷۴- ترکیب «تغییر و تحوّل آرمان‌های انسان» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۳۲	(۲) ۳۳	(۳) ۳۴	(۴) ۳۵
۲۱۷۵- ترکیب «گفت‌وگوی معلّمان و دانش‌آموزان» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۳۱	(۲) ۳۲	(۳) ۳۳	(۴) ۳۴

اون «دانش‌آموزان» رو دیری؟ یارت بمونه «هزف همزه ممنوع»!

هواست باشه! توی شمارش واج وقتی «و» بین دو تا واژه قرار می‌گیره، «و» تلفظ می‌شه، اما وقتی توی ساقتمان یه واژه قرار می‌گیره و به اصطلاح نقش «میان‌وند» رو بازی می‌کنه، «ـ» فونده می‌شه. مثلاً «و» توی ترکیب «تغییر و تموّل»، «و» فونده می‌شه؛ «و ا ـ»، اما توی واژه «گفت‌وگو» فونده می‌شه؛ ـ (گفت‌گو)

۲۱۷۶- ترکیب «شناخت تأثیرگذاری‌ها و تأثیرپذیری‌ها» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۳۷	(۲) ۳۸	(۳) ۳۹	(۴) ۴۰
۲۱۷۷- ترکیب «احساسات پاک سراینندگان و نویسندگان» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۳۷	(۲) ۳۸	(۳) ۳۹	(۴) ۴۰
۲۱۷۸- ترکیب «علل عمده توفیق شاهنامه فردوسی» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۳۷	(۲) ۳۶	(۳) ۳۵	(۴) ۳۸
۲۱۷۹- ترکیب «آرزوی کام‌یابی و توفیق روزافزون در زندگی» از چند «واج» ساخته شده است؟	(۱) ۴۱	(۲) ۴۲	(۳) ۴۳	(۴) ۴۴

معنی واژه

موضوع: معنی واژه

نوع: حفظی - مفهومی

محتوا: معنی لغوی واژه‌ها، ترکیب‌ها و اصطلاحات

ریز موضوعات: معانی اصلی، مجازی، کنایی، استعاری

منبع مطالعه:

• واژه‌نامه پایان کتاب درسی

• واژه‌های بیرون از واژه‌نامه

تنوع تیپ: ۵ گونه

وضعیت پاسخ‌گویی داوطلبان: متوسط

تیپ‌شناسی سؤالات معنی واژه

در سؤالات معنی واژه با ۵ تیپ اصلی به این نام‌ها روبه‌رو می‌شوی: واژه به‌ترتیب، معنی به‌ترتیب، مجموعه واژه، کمانکی، واژه در شعر

ساختار: چند واژه را در صورت سؤال می‌بینی و معانی پیشنهادی را به‌ترتیب در گزینه‌ها. **ویژگی:** توجه طراح به غلط‌اندازها **فراوانی:** در هر سؤال معمولاً معنی ۴ واژه پرسیده می‌شود. **شگرد پاسخ‌گویی:** ردّ گزینه

۱
نام تیپ:
واژه به‌ترتیب

نمونه: معنی واژه‌های «حمیت - بیغوله - ثمین - آخته» به‌ترتیب، کدام است؟

- ۱) تلاش - شاهراه - وزین - تیز ✗
- ۲) جوان‌مردی - بیراهه - گران‌قدر - گشوده ✗
- ۳) مردانگی - خرابه - ارزشمند - بزان ✗
- ۴) غیرت - کنج و گوشه - پرپها - بیرون کشیده ✓

(فارع از کشور ۹۶)

پاسخ: گزینه (۴)

معنی درست واژه‌ها:

حمیت: غیرت، مروّت، جوان‌مردی

بیغوله: کنج، گوشه، ویرانه

ثمین: پرپها، گران‌بها، گران‌قیمت

آخته: بیرون کشیده، برآورده، کشیده، برافراشته

ساختار: معنی واژه‌ها را در صورت سؤال می‌بینی و واژه‌های مرتبط را به‌ترتیب در گزینه‌ها؛ درست عکس تیپ «واژه به‌ترتیب». **ویژگی:** توجه طراح به واژه‌های چندمعنایی **فراوانی:** در هر سؤال معمولاً ۴ واژه پرسیده می‌شود. **شگرد پاسخ‌گویی:** ردّ گزینه

۲
نام تیپ:
معنی به‌ترتیب

نمونه: واژه‌های «اسب سرخ‌مو - مدّت دارنده - اطاعت کردن - قدم» به‌ترتیب، معانی کدام واژه‌ها است؟

- ۱) کَهر - متمادی - طوع - حُطوه ✓
- ۲) گزند - متواتر - مطاوعه - گام ✗
- ۳) گمیت - مُمد - مطیع - حُطوه ✗
- ۴) باره - متقارب - مطاع - خطوات ✗

(تجربی ۹۶)

پاسخ: گزینه (۱)

معنی درست واژه‌ها:

کَهر: رنگ سرخ مایل به تیرگی (مخصوص اسب و استر)

متمادی: مدّت‌دارنده، طولانی، دراز

طوع: فرمان بردن، اطاعت کردن

حُطوه: گام، قدم

۳

نام تیب:

مجموعه واژه

ساختار: هیچ واژه یا معنی‌ای در صورت سؤال به چشم نمی‌خورد، بلکه در هر گزینه چند واژه را با معانی پیشنهادی‌شان می‌بینی؛ بنابراین، تعداد واژه‌ها بیشتر از تیب‌های قبلی ست و برای هر واژه فقط یک معنی پیشنهاد شده. در هر گزینه ممکن است اول یک واژه با معنی‌اش بیاید و سپس واژه بعدی، با معنی‌اش (جداجدا)؛ یا این‌که همه واژه‌ها بیایند و بعد، به ترتیب، معنی‌هایشان (لَفّ و نشر مرتباً).

ویژگی: توجّه طراح به غلط‌اندازها

فراوانی: در هر گزینه معمولاً معنی ۴ واژه و در هر سؤال معنی ۱۶ واژه پرسیده می‌شود.

شگرد پاسخ‌گویی: ردّ گزینه، بررسی هر واژه و معنی‌اش تا آخرین واژه در آخرین گزینه

الف) مجموعه واژه (جداجدا)

نمونه: در کدام گزینه، واژه‌ها همگی درست معنی شده‌اند؟

× (۱) جرز: اتاق و ایوان / حرز: تعویذ / قدح: کاسه

× (۳) جبهه: پیشانی / صبح: باد صبحگاهی / گبر: خفتان

✓ (۲) منگر: ناپسند / هژا: آواز مهیب / طالع: برآینده

× (۴) بهره: حقّ مالک / واپژوهیدن: جست‌وجو نکردن / طومار: لوله کاغذ

(تبریز ۹۶)

پاسخ: گزینه (۲)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جرز: دیوار اتاق و ایوان

(۳) صبح: آن‌چه باعث سرخوشی و نیروی معنوی فرد شود.

(۴) واپژوهیدن: بازرسی، بازجست، تفتیش

ب) مجموعه واژه (لَفّ و نشری!)

نمونه: در معنی کدام گروه از واژه‌ها اشتباه بیشتری وجود دارد؟

× (۱) خوص - جرگه - زی: کمان - زمره - صاحب

✓ (۳) تریاق - درزه - موحش: زهر - خیاط - حیران

× (۲) غو - کوخ - آرمان: چوب پنبه‌ای مانند - ویرانه - آرزو

× (۴) مضایقت - مهجور - حی: تنگی - دورافتاده - قبیله

(تبریز ۹۶)

پاسخ: گزینه (۳)

معنی درست واژه‌ها:

تریاق: پادزهر (≠ زهر) / درزه: بسته (درزی: خیاط) / موحش: ترسناک، وحشت‌آور

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) خوص: لیف خرما که از آن سید می‌بافتند. (قوس: کمان) / زی: لباس و پوشش خاص هر صنف (ذی: صاحب، دارنده)

(۲) غو: داد و فریاد، خروش (قو: چوب پنبه‌مانندی که در آتش روشن کردن با چخماق استفاده می‌شد).

(۴) مضایقت: خودداری از دادن مال و چیزی به کسی (ضیق: تنگی، سختی)

۴

نام تیب:

کمانکی

ساختار: معمولاً معنی پیشنهادی برای هر واژه در یک کمانک (پرانتر) روبه‌روی آن نوشته می‌شود.

ویژگی: توجّه طراح به غلط‌اندازها و جمع و مفرد

فراوانی: در هر سؤال معمولاً معنی ۸ واژه پرسیده می‌شود.

شگرد پاسخ‌گویی: حذف معانی درست یا نادرست - بسته به این‌که در صورت سؤال، کدام پرسیده شده - و شمارش باقی معانی

نمونه: معنی مقابل چند واژه، غلط است؟

«شمایل: صورت / شرع: خیمه / عتاب: خشمگین کردن / صیانت: نگهدارنده / کسوت: لباس / مدّعی: خواهان / متصدّد: شکاری / لابه: تضرّع»

× (۴) پنج

× (۳) چهار

✓ (۲) سه

× (۱) دو

(ریاضی ۹۶)

پاسخ: گزینه (۲)

معنی درست واژه‌ها:

عتاب: خشم گرفتن، غضب، ملامت / صیانت: نگهداری / متصدّد: شکارگاه

نام تیپ: واژه در شعر

۵

ساختار: هر گزینه شامل یک بیت است که زیر یکی از واژه‌هایش خط کشیده شده و معنی پیشنهادی برای آن در انتهای بیت آمده. یکی از این معنی‌ها غلط است؛ باید بگویی کدامش!
ویژگی: درک معنی با توجه به مفهوم شعر، توجه طراح به واژه‌های هم‌آوا و چندمعنایی
فراوانی: در هر گزینه معنی ۱ واژه پرسیده می‌شود؛ یعنی مجموعاً ۴ واژه در هر سؤال
شگرد پاسخ‌گویی: جای‌گزینی معنی پیشنهادی در انتهای بیت با واژه مشخص شده

الف - تک معنایی

نمونه: معنی واژه مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) دور و نزدیک ز تو بهره‌ورنند / وز سماط کرم‌ت طعمه خورند: سـفـره
- ۲) همیشه دوستانت شاد و خرم / همیشه دشمنان مخ‌ذول و مقهور: خـوار و زبـون
- ۳) اگر زلت نبودی که‌تران را / نبودی عفو کردن مه‌تران را: لغزش و خطا
- ۴) ای خدا! بی‌خانه و بی‌روزی‌ام / ز آتش ادبار خوش می‌سوزی‌ام: سـوازنـنده

پاسخ: گزینه (۴)

معنی درست واژه:

ادبار: بدبختی، پشت کردن؛ متضاد «اقبال»

ساختار: این تیپ سؤال براساس تفاوت معنی یک واژه در بیت‌های مختلف طرح می‌شود. این نوع واژه‌ها «چندمعنایی» نام دارند. واژه چندمعنایی می‌تواند یک اسم یا فعل یا حتی حرف باشد.
ویژگی: توجه طراح به واژه‌های چندمعنایی و رابطه هم‌نشینی این واژه‌ها با سایر واژه‌ها در بیت
فراوانی: در هر سؤال تفاوت معنی ۱ واژه در گزینه‌ها بررسی می‌شود.
شگرد پاسخ‌گویی: توجه به همه معانی واژه و انتخاب معنی متناسب با مفهوم بیت

ب - چند معنایی

نمونه: مفهوم عرفانی واژه «کرامت» در همه ابیات، به‌استثنای بیت یکسان است.

- ۱) با خرابات‌نشینان ز کرامات مللاف / هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد
- ۲) کرامت کن درونی دردی‌پرورد / دلی در وی برون درد و درون درد
- ۳) چندان که زدم لاف کرامات و مقامات / هیچم خبر از هیچ مقامی نفرستاد
- ۴) چو بدین گهر رسیدی، رسدت که از کرامت / بنهی قدم چو موسی گذری ز هفت دریا

پاسخ: گزینه (۲)

«کرامت» در لغت به معنی «بزرگواری» و در اصطلاح صوفیه، امور خارق‌العاده‌ای است که به سبب عنایت خداوند از صوفی کامل و واصل صادر می‌شود، چون اخبار غیبی و اشراف بر ضمائر. در گزینه (۲) کرامت کردن در معنی بخشیدن به کار رفته و مفهوم عرفانی ندارد.

(تمرین ۹۱)

(ستایش + فصل یکم)

درس نامه

واژه‌های این فصل رو توی دو تا بخش «واژه‌نامه» و «متن درس» می‌بینی.
 واژه‌نامه: واژه‌هایی‌ین که معنیاشون توی کتاب درسی اومره و توی آزمونام، بیشتر، از اونا استفاده می‌شه. پس دقیق بنویس.
 متن درس: واژه‌هایی‌ین که معنیاشون مهمه، اما از پیشم مؤلفای کتاب درسی اختاردهن، با این حال، با توجه به روش‌های طراحی سؤال توی پن سال گذشته، ممکنه توی آزمونا بیان!

واژه‌نامه

روزی‌دهنده	رَزَّاق	تیره‌بختی، بدبختی	إِدْبَار
منسوب به زنگار، سبزرنگ	زَنگاری	بی‌درنگ، بدون اندیشه سخن گفتن یا شعر سرودن	إِرْتِجَالاً
آفرین	زهی	رحم خواستن، طلب رحم کردن	إِسْتِرْحَام
پیچ و خم زلف	شکن	جمع فلک، آسمان، چرخ	اِفْلَک
یکی از آهنگ‌های موسیقی ایرانی، گوشه‌ای از دستگاه شور	شهنواز	نیک‌بختی، خوشبختی	اِقْبَال
عارف، آگاه	صاحب‌دل	ضرورت، لازم گردانیدن، واجب گردانیدن	إِلْزَام
تباه، تلف	ضایع	وقت، هنگام	أَوَان
جمع ضمیمه، همراه و پیوست؛ در درس: نشان‌های دولتی	ضمایم	القصد، به‌هرحال، خلاصه	بَارِی
خو، عادت، طبع و سرشت	طبیعت	بداندیش، بدخواه	بَدَسْکَال
آرامش، سکون و قرار	طمأنینه	شایستگی، لیاقت	بِرَازَنْدَگی
خشم گرفتن بر کسی، سرزنش کردن	عِتَاب کردن	سر جانور را بریدن، چون مسلمانان در وقت ذبح جانور ﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ﴾ می‌گویند، به همین دلیل، به ذبح کردن «بسمل کردن» گفته می‌شود.	بَسْمَل کردن
نیکوترین درودها بر او باد	عَلِیْهِ أَفْضَلُ الصَّلَوَات	جامه‌ای کم ارزش، گلیم درشت و کلفت	پِلَاس
ستیزه‌کار، دشمن و بدخواه	عَنُود	زیور	پِیرایه
شور و غوغاکنان	عُلْعُلَازَن	گواهی‌نامه	تَصْدِیقْ نَامَه
روشنایی، پرتو	فِرُوع	بهانه آوردن، درنگ کردن	تَعَلُّل
بخشش، گرم، نیکویی	فَضْل	جمع تعلیق، پیوسته‌ها و یادداشت مطالب و جزئیات در رساله یا کتاب؛ در درس: نشان‌های ارتشی	تَعْلِیقات
بسیار فیض‌دهنده، بسیار بخشنده	فِیاض	بیان، بیان کردن	تَقْرِیر
خویشی و خویشاوندی	قِرَابَت	گرامی‌داشت	تَکْرِیم
خوراک، خوردنی، غذا	قَوْت	لاغر و باریک‌اندام	تَکِیدَه
سقف دهان، مجازاً دهان، زبان	کام	شتابنده، سریع	تِیزِیا
اسب سرخ مایل به سیاه	کَمِیت	خدمت و محافظت از کسی که بیمار باشد، اندیشه	تِیمار
بوته گل، گل سرخ، بیخ بوته گل	کَلْبَن	جفاکار، ستمکار	جَافِی
ناگزیر، ناچار	لَا جَرَمَ	شرم و حیا	حُجَب
بازی	لَعِب	ورقه نازک فلزی، از جنس حَلَب	حَلَبِی

۳۸۳۶- در کدام گزینه واژه «سو» در دو معنی متفاوت به کار رفته است؟

- ۱) عشق سوی فقیر در بگشایدت
- ۲) روی نیارم سوی جهان که بیارم
- ۳) هم‌چو یعقوب آمد از هر سوبه سویم تیر حزن
- ۴) شکر آن خدای را که سوی علم و دین خود

۳۸۳۷- معنی واژه «سیر» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) نه پیل و نه تخت و نه بار و بنه
- ۲) مدّعی بسیار داری اندر این صنعت ولیک
- ۳) یک نیمه گیتی ستد و سیر نباشد
- ۴) ای سیر تو را نان جُوین خوش ننماید

۳۸۳۸- معنی واژه «تند» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) تواضع کن ای دوست با خصم تند
- ۲) نه هر که طرف کله کج نهاد و تند نشست
- ۳) فرصت نمی‌دهد که بشویم ز دیده خواب
- ۴) ز بهر درم تند و بدخو مباحش

۳۸۳۹- معنی واژه «یکایک» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) یکایک به نوبت همی‌بگذریم
- ۲) بگفتند پیشش یکایک مهان
- ۳) چو آمد به نزدیک آن ژرف چاه
- ۴) این کارهای من که گره در گره شده‌ست

۳۸۴۰- معنی واژه «دستان» در همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز

- ۱) دنیا بفریبید به مکر و دستان
- ۲) به دستان خود بند از او برگرفت
- ۳) سروش آمد از نزد گیهان خدیو
- ۴) پس اکنون به دستان و بند و فریب

۳۸۴۱- معنی واژه «طاق» در همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز

- ۱) سکندر که خورشید آفاق بود
- ۲) ورنه قدرش داشتی طاق فلک
- ۳) درازا و پهنای آن ده کمنند
- ۴) به یک دست ایوان یکی طاق دید

۳۸۴۲- معنی واژه «طاق» در همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز

- ۱) صاحب هنری به مردمی طاق
- ۲) جوابش داد کای از مهتران طاق
- ۳) بنا نو کنی این کهن طاق را
- ۴) تو طاق نه‌ای با تو همان خواهد کرد

۳۸۴۳- معنی واژه «گرد» در همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز

- ۱) هزار و صد و شصت گرد دلیر
- ۲) دلیر و سخن گوی و گرد و سوار
- ۳) دلیر بر صف افتادگان عشق متاز
- ۴) ز چندان گران‌مایه گرد دلیر

۳۸۴۴- کاربرد واژه «خداوند» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) خداوند روزی به حلق مش‌تغل
- ۲) سر نامه گفت از خداوند پاک
- ۳) به استادکاری خداوند هوش
- ۴) خداوندان کام و نیک‌بختی

فقیر سوی کفر ره بنمایدت
کاین به سوی من بترزه گرسنه مار است
سوی چشم رفت، آن شیرین‌نگار از من رمید
ره داد و سوی رحمت بگشاد در مرا

به نانی تو سیری و هم گرسنه
زیرکان دانند سیر از سوسن و خار از سمن
تا نیمه دیگر برد و دیر نباشد
معشوق من است آن‌که به نزدیک تو زشت است

که نرمی کند تیغ برنده، کند
کلاه داری و آیین سروری داند
از بس که تند می‌گذرد روزگار عمر
تو باید که باشی، درم گو مباحش

سزد گر جهان را به بد نسپریم
سخن‌های شاهان و گشت جهان
یکایک نگون شد سر بخت شاه
بگشاد می‌یکایک اگر چیره‌دستی

آن را که به دستش خرد عصا نیست
سورش را ببوسید و در بر گرفت
که رستی ز نیرنگ و دستان دیو
کجا یابیم آرام و خواب و شکیب؟

به روشن‌دلی در جهان طاق بود
کرسی خاک از میان برداشتی
به‌گردانندش طاق‌های بلند
ز دیده بلندی او ناپدید

شایسته‌ترین جمله آفاق
ندیدم مثل تو مهمان در آفاق
ز غفلت فروشویی آفاق را
ایام که کرد و می‌کند با دگران

به یک حمله شد کشته در جنگ شیر
تو گویی خرد دارد اندر کنار
که جای گرد از این خاک مرد می‌خیزد
خروشی برآمد چو آوای شیر

پراگنده‌روزی پراگنده‌دل
بباید که باشیم با ترس و باک
در آن بازی سخت شد سخت‌کوش
چرا سختی خورند از بیم سختی

نبینند در او جگر خداوند هوش
که بندگان خداوند شاه کیهانیم
باید که خداوند دوعالم بشود یار
جهانگیر و شیرازن و تاجبخش

به من ده رهان جانم از رنج راه
مگر امید به بخشایش خداوندی
نکو شد به زور از خداوند خر
نتوان با تو سخن گفتن و با خواجه توان

کله از داغ او دل پیر از خون شده است
که با سوگ ایچ نتابید ماه
کامروز آتش عشق از وی نبرد خامی
چشم بند امل از چشم بشر بگشاید

فخرها اندر میان ننگهاست
کشف گردد صاحب دژ شگرف
چون حریصان تک مرو، آهسته تر
عکس بیرون باشد آن نقش، ای فتی

(تربی ۹۶)

ور به حق گفت جدل با سخن حق نکنیم
تبم گرفت و دلم خوش به انتظار عیادت
هر روز خاطر با یکی ما خود یکی داریم و بس
بر مردم رند نکته بسیار مگیر
ج - ب - ج - د

(ریاضی ۹۵)

این شرار شوخ، اول در دل آدم گرفت
دیو از دست سلیمان عاقبت خاتم گرفت
دامن گل را ز دست بلبلان شبنم گرفت
دست خود بوسید هر کس دامن پاکان گرفت

(انسانی ۹۵)

این دانه هر که دید گرفتار دام شد
توبه کنون چه فایده دارد که نام شد؟
این بار در کمند تو افتاد و رام شد
جهدم به آخر آمد و دفتر تمام شد

(هنر ۹۵)

همان بهتر که در ویرانه گردد
وجودش با عدم هم خانه گردد
ز نور شمع او دیوانه گردد
به کمال ماهیان بیگانه گردد

(هنر ۹۴)

به شعر فارسی صوت عراقی
که حکم آسمان است این، اگر سازی اگر سوزی
ببنید یک شب بر او خواب را
به دانش مگر چاره جان کنیم

۳۸۴۵- کاربرد واژه «خداوند» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) خیالی که در پرده شد روی پوش
- (۲) نه بنده ایم خداوند دانش و هنریم
- (۳) این یافتن ملک به شمشیر نباشد
- (۴) همی خواندندش خداوند رخس

۳۸۴۶- کاربرد واژه «خداوند» در همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز

- (۱) سه جام از خداوند این زر بخواه
- (۲) مرا چه بندگی از دست و پای برخیزد
- (۳) چو خر در گل افتد کسی نیکتر
- (۴) تو غلام منی و خواجه خداوند من است

۳۸۴۷- معنی واژه «داغ» در همه گزینه‌ها یکسان است؛ به جز

- (۱) ببیند کان شاه من چون شده است
- (۲) پر از درد ایران پر از داغ شاه
- (۳) فردا به داغ دوزخ ناپخته‌ای بسوزد
- (۴) هر دمی دیدن آن داغ که خاقانی راست

۳۸۴۸- معنی واژه «تک» در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) در تک دریا گهر با سنگهاست
- (۲) چون برآیند از تک دریای ژرف
- (۳) هر حریصی هست محروم ای پسر
- (۴) در تک آب از ببینی صورتی

بهر، فعل، پن تای اول با طعم کنگور سراسری...

۳۸۴۹- در کدام ابیات، فعل از مصدر «گرفتن» در معنای یکسان، به کار رفته است؟

- (الف) «حافظ» از خصم خطا گفت نگیریم بر او
 - (ب) شنیدم که نظر می‌کنی به حال ضعیفان
 - (ج) گیرند مردم دوستان نامهربان و مهربان
 - (د) صوفی چو تو رسم رهروان می‌دانی
- (۱) الف - ب (۲) الف - د

۳۸۵۰- کاربرد معنایی «ردیف» در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) عشق از خاکستر ما ریخت رنگ آسمان
- (۲) خط کافر لعل سیراب تو را کم کم گرفت
- (۳) شوخ چشمی می‌برد از پیش کار خویش را
- (۴) از وصال ماه مصر آخر زلیخا جان گرفت

۳۸۵۱- معنای «ردیف» در کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) تنها نه من به دانه خالت مقیدم
- (۲) نامم به عاشقی شد و گویند توبه کن
- (۳) آن مدعی که دست ندادی به بند کس
- (۴) شرح غمت به وصف نخواهد شدن تمام

۳۸۵۲- «ردیف» در کدام بیت تفاوت معنایی دارد؟

- (۱) کسی کاو بر وجود خود بلرزد
- (۲) دلی کز عشق او دیوانه گردد
- (۳) رخس شمع است عقل از عقل دارد
- (۴) چو ماهی آشنا جوید در این بحر

۳۸۵۳- در کدام بیت از مصدر «ساختن» در معنای «آهنگ کردن» استفاده شده است؟

- (۱) بساز ای مطرب خوش‌خوآن خوش‌گو
- (۲) جدا شد یار شیرینت، کنون تنها نشین ای شمع
- (۳) از آن پیس بسازید سهراب را
- (۴) چه سازیم و این را چه درمان کنیم؟

املا

موضوع: املا

نوع: حفظی - مفهومی

محتوا: درست نوشتن واژه با توجه به معنی

ریز موضوعات: املا

منبع مطالعه:

• واژه‌نامه پایان کتاب درسی

• واژه‌های بیرون از واژه‌نامه

تنوع تیپ: ۵ گونه

وضعیت پاسخ‌گویی داوطلبان: ضعیف

تیب‌شناسی سؤالات املاى واژه

در سؤالات املا با ۵ تیب به این نام‌ها روبه‌رو می‌شوی: املا با توجه به معنی، املا در گروه‌کلمات، املا در عبارت، املا در متن، املا در شعر

ساختار: معنی چند واژه را در صورت سؤال می‌بینی و در گزینه‌ها برای هر واژه چند شکل املائی پیشنهاد شده است.
ویژگی: توجه ویژه طراح به واژه‌های «هم‌آوا» و «یادآور»؛ سادگی تشخیص پاسخ به دلیل امکان مقایسهٔ املاهای مختلف یک واژه. سؤالات این تیب گاهی به صورت کمانکی طرح می‌شود.
فراوانی: در هر سؤال معمولاً املاى ۴ واژه پرسیده می‌شود.
شگرد پاسخ‌گویی: ردگزینه

۱ نام تیب:
املا با توجه به معنی

نمونه: املاى صحیح کلمه‌ها به معانی «تفرّجگاه - اندوه - آبروریزی - تندی - تاوان» کدام است؟

- ۱ × نزهتگه - ضجرت - حتّاکى - سورت - قرامت
- ۲ ✓ نزهتگه - ضجرت - هتّاکى - سورت - غرامت
- ۳ × نزهتگه - زجرت - حتّاکى - ثورت - غرامت
- ۴ × نزهتگه - زجرت - هتّاکى - ثورت - قرامت

(کاشناسى ارشد ۹۰)

پاسخ: گزینه (۲)

املاى درست واژه‌ها:

نزهتگه: تفرّجگاه / ضجرت: اندوه، دل‌تنگی (زجر: شکنجه) / هتّاکى: آبروریزی، پرده‌دری / سورت: شدّت، تندى / غرامت: تاوان، جریمه

ساختار: در هر گزینه چند «گروه کلمه» داده می‌شود که املاى یک یا چند تا از آن‌ها نادرست است. به‌ندرت هم ممکن است گروه کلمات در هر چهار گزینه مثل هم باشند و فقط شکل املاى آن‌ها دست‌کاری شده باشد.
ویژگی: تعداد زیاد واژه‌ها و در عوض، امکان حدس املاى درست با توجه به رابطهٔ هم‌نشینی واژه‌ها در هر گروه کلمه. سؤالات این تیب گاهی به صورت کمانکی طرح می‌شود.
فراوانی: در هر گزینه معمولاً املاى ۴ گروه کلمه بررسی می‌شود؛ یعنی در هر سؤال حداکثر ۱۶ تا!
شگرد پاسخ‌گویی: ردگزینه

۲ نام تیب:
املا در گروه کلمات

نمونه ۱: در کدام گروه کلمه غلط املائی وجود دارد؟

- ۱ × ملجأ و مأوا - اخوّت و دوستى - برائت و بیزارى - نطق غرّا
- ۲ × وزر و وبال - مؤانست و دوستى - شیوه و نسق - تائى و وقار
- ۳ ✓ بحبوحه و اثنا - بقاع متبرکه - تقاس و تلافى - انزجار و نفرت
- ۴ × متلأئى و درخشان - سفر و حضر - سیاق مطلب - لمحّه و لحظه

(تجربى ۹۶)

پاسخ: گزینه (۳)

املاى درست واژه:

تقاص: تلافى

نمونه ۲: در میان گروه واژه‌های زیر چند غلط املائی به چشم می‌خورد؟

«صباغ و وحوش / انزجار و بیزارى / اجل و تقدیر / اصطناع و انتخاب / مقنّی‌ها و اهل طرب / غزه شعبان / فطرت و سستی / برهه و زمان / هرس شاخه‌ها»

۴ × پنج

۳ × چهار

۲ ✓ سه

۱ × دو

(انسانى ۹۵)

پاسخ: گزینه (۲)

املاى درست واژه‌ها:

صباغ: جانوران وحشى / مقنّی: نوازنده / فطرت: سستی

۳

نام تیپ: املا در عبارت

ساختار: در هر گزینه املائی یک عبارت پرسیده می‌شود. «عبارت» هم در کنکور یعنی یک یا چند جمله!
ویژگی: عبارتهای مورد سؤال، اغلب جملات خبری هستند و مربوط به یک داستان یا مقاله؛ به همین دلیل، مفهوم عبارت، به راحتی، معنی و املائی واژه را لو می‌دهد، به شرطی که قبلاً دست‌کم یک بار واژه را دیده باشی! سوالات این تیپ گاهی به صورت الفبایی طرح می‌شود!
فراوانی: در هر گزینه یک «عبارت» داری و در هر عبارت هر چه قدر طراح دلش بخواهد «جمله»! و گاهی به صورت الفبایی!
شگرد پاسخ‌گویی: ردگزینه

نمونه ۱: در کدام عبارت، غلط املائی وجود ندارد؟

- × (۱) از قضا سَرّه زهر کشنده به دست او افتاد.
 × (۲) و عاقل باید که همّت در کسب حتام فانی دنیا، نبندد.
 × (۳) رای زلّت‌بخشای سعادت‌بخش، بر ایشان ترخّم فرمود.
 × (۴) هر ساعت سیلِ آفت قوی‌تر و موج محنت، حایل‌تر می‌گردد.

(ریاضی ۹۴)

پاسخ: گزینه (۳)

املائی درست واژه در سایر گزینه‌ها:

- (۱) صَرّه: کیسه
 (۲) حطام: مال دنیا، پاره و شکسته از چیزی خشک
 (۴) هایل: ترسناک، وحشت‌آور

نمونه ۲: در کدام عبارات زیر، غلط املائی وجود دارد؟

- (الف) بفرمود پایش گرفتند و به حجره بازداشتند.
 (ب) همه حکم او را گردن نهادند و راه سلاح پیش گرفتند.
 (ج) محال است که با حسن طلعت ایشان گرد ملاحی گردند.
 (د) هر ساعت سیل آفت قوی‌تر و موج محنت هایل‌تر می‌گردد.
- × (۱) الف - ب
 × (۲) الف - د
 × (۳) ب - ج
 × (۴) ج - د

(فارغ از کشور ۹۵)

پاسخ: گزینه (۳)

املائی درست واژه‌ها:

- (ب) صلاح: خیر، نیکی (سلاح: جنگ‌افزار)
 (ج) ملاهی: جمع ملهی، آلات لهو (ملاح: دریانورد)

۴

نام تیپ: املا در متن

ساختار: غلط‌های املائی پرسیده می‌شود. این بار البته در متن. این «متن»، در سوالات تألیفی شامل یک گفتار «تعلیمی، توصیفی یا داستانی» است و در سوالات کنکور، ترکیبی است از چند عبارت در هم ریخته و بی‌ارتباط از چند حکایت مختلف که به روش «وصله‌پینه» به هم چسبانده شده‌اند! (به توضیح «وصله‌پینه» در ابتدای این فصل نگاه کن!)
ویژگی: شناسایی واژه‌های غلط و شمردنشان؛ توجه افراطی طراح به واژه‌های هم‌آوا. گاهی در این تیپ طراح به جای عدد، در گزینه‌ها واژه‌هایی را مطرح می‌کند.
فراوانی: نامحدود! یعنی متن می‌تواند هر تعداد غلط املائی داشته باشد. طراح کنکور به «تعداد مجاز املائی غلط برای هر سؤال» و «مهلت پاسخ‌گویی» هم توجهی نمی‌کند. خیالت راحت! این‌جا به جای «حدّاکثر» می‌شود «حدّاقّل» غلط‌های املائی را تعیین کرد: حدّاقّل یکی!
شگرد پاسخ‌گویی: با توجه به ساختار املائی متنی در کنکور (روش وصله‌پینه)، بهترین شکل پاسخ‌گویی، «بررسی جداگانه هر جمله» است. فرض کن هیچ متنی وجود ندارد! جمله‌ها را جداگانه بخوان و غلط‌های املائی را شکار کن!

نمونه ۱: در متنی زیر، چند غلط املائی وجود دارد؟

- «هرگاه در این مقامات فضایل عفو و احسان مقرر گشت، همّت بر ملازمت آن سیرت مقصور شود و وجه صلاح و طریق صواب در آن مشتبه نگردد و آدمی از صحو و جرم و ذلّت معصوم نتواند بود و اگر در مقابله این معانی و تدارک این ابواب غلو جایز شمرده شود، مضرت آن به مهمّات سرایت کند.»
- × (۱) یک
 × (۲) دو
 × (۳) سه
 × (۴) چهار

(هنر ۹۴)

پاسخ: گزینه (۲)

املائی درست واژه‌ها:

- سهو: خطا، فراموشی، غفلت
 زلّت: لغزش، گناه (ذلّت: خواری)

نمونه ۲: با توجه به متن زیر، املاي کدام واژه‌ها همگي غلط است؟

«شگال گفت: من از مذلت اين تهمت بيرون نيايم، تا ملك حيلتي نسازد كه صحت حال و روشني كار بدان بشناسد، با آن كه به براعت ساحت و كمال ديانت خويش سقطي تمام دارم و متيقنم كه هر چند حزم بيشتري شود، مزيت و رجحان من در اخلاص و مناصحت بر همه حشم و خدم ظاهرتر گردد.»

- × (۱) مذلت - متيقن
- × (۲) براعت - سقظ
- × (۳) حزم - مناصحت
- × (۴) رجحان - ساحت

(فارع از كشور ۹۶)

پاسخ: گزینه (۲)

املاي درست واژه‌ها:

برائت: پاكي، بيزاري (براعت: برتري)
ثقت: اعتماد (سقط: دشنام)

ساختار: املا پرسیده می‌شود؛ این بار در شعر، هر گزینه شامل یک بیت است.

ویژگی: به دلیل دشواری این تیپ سؤال نسبت به قبلی‌ها، معمولاً گزینه نادرست پرسیده می‌شود؛ یعنی فقط در ۱ بیت غلط املايي وجود دارد. كافي ست همان يكي را پيدا كني. سؤالات اين تيپ گاهي به صورت الفبائي طرح مي شود.

فراواني: معمولاً ۱ غلط املايي در ۱ گزینه

شگرد پاسخ‌گويي: ردگزينه

نام تیپ:

املا در شعر

۵

نمونه ۱: در کدام بیت، غلط املايي وجود دارد؟

- × (۱) ز غمزه‌اش مطلب رخصت نظاره كليم
- ✓ (۲) گرم‌ساي اش را ججرت‌ساي و حالت‌ساي
- × (۳) خشمگين شد از آن گروه لئيم
- × (۴) جايي است ضميران ضمير مرا چمن

صلاي سـير گل از باغبان نمي آيد
زان تـيش، دل را گشـادي فصحتـي
گشـت واقف ز راز شـيخ عليـم
كارواچ قدس جز طرف آن چمن ني‌اند

(انسانی ۹۶)

پاسخ: گزینه (۲)

املاي درست واژه:

فسحت: گشادگي، فراخي

نمونه ۲: در کدام ابیات، غلط املايي وجود دارد؟

- (الف) نسيم باد صبا چون ز بوستان آيد
- (ب) حیات چيست؟ بقايي فنا در او مضمـر
- (ج) بر مرکب نشاط دل و زهت و سرور
- (د) اين چه باد است كه از سوي چمن مي آيد

مرا ز نـكحت او بـوي دوستان آيد
مـمات چيست؟ فـنايي بقا در او مضمـون
بـادي سـوار تا ابدالـدهـر و شـادكـام
ويـن چه خـاك است كـز او بـوي ثمن مي آيد

- × (۱) الف - ب
- × (۲) الف - د
- × (۳) ب - ج
- × (۴) ج - د

(هنر ۹۶)

پاسخ: گزینه (۲)

املاي درست واژه‌ها:

(الف) نكـهت: بوي خوش
(د) سمن: ياسمن (ثمن: بها)

فارسی (۱)

اهمیت املائی

واژه‌ها از نظر اهمیت املائی به دو گونه کلی واژه‌های «هم‌آوا» و «تک‌املا» تقسیم می‌شوند و واژگان تک‌املا خود شامل دو دسته «ریشه‌دار» و «بی‌ریشه» هستند. توضیح هرکدام را در ابتدای جدول مربوط به خود می‌خوانی.

واژگان هم‌آوا و متشابه

تعریف و اهمیت:

هم‌آوا واژه‌هایی هستند با تلفظ یکسان و نوشتار متفاوت. این گروه از واژه‌ها در طراحی پرسش‌های املا بسیار اهمیت دارند. طراح سؤال با به کارگیری واژه‌های هم‌آوا توانایی داوطلب را در خواندن بیت و عبارت و درک معنی آن‌ها به چالش می‌کشد. در واقع، این واژه‌ها تنها املا را نمی‌سنجند، بلکه مهارت‌های خواندن و درک معنی واژه‌ها را هم مورد سؤال قرار می‌دهند. در کنار واژه‌های هم‌آوا، واژه‌هایی هستند که تلفظ آن‌ها یکسان نیست، اما بسیار به هم «تشابه» دارند. این قبیل واژه‌ها را «متشابه» نامیده‌ایم و همراه با واژه‌های هم‌آوا آورده‌ایم.

اجل (مرگ)	عجل (عجله)	عَجلَم (نشان، پرچم)	آلم (درد، رنج)
اسرار (رازها)	اصرار (پافشاری)	عمارت (بناکردن)	امارت (فرمان‌روایی)
آشباح (کالبدها)	أشباح (مانندها)	غالب (چیره)	قالب (پیکر، شکل)
اهرام (سازه‌های باستانی مصر)	إحرام (لباس حج پوشیدن)	غربت (غریبی، دور شدن از شهر و وطن)	قربت (نزدیک شدن)
بهر (دریا)	بهر (برای، نصیب)	غرض (هدف)	قرض (وام، بدهی)
توصل (دست به دامان شدن)	توصل (پیوستن)	غریب (بیگانه)	قریب (نزدیک)
جزر (پایین رفتن آب دریا)	جذر (ریشه عدد)	غُصّه (اندوه)	قِصّه (داستان)
حَرَم (اندرون سرا)	هَرَم (حرارت آتش)	فراغ (آسایش، آسودگی)	فراق (جدایی، دور شدن)
حیات (زندگی)	حیاط (محوطه جلوی خانه)	فراغت (آسودگی)	فرقت (دوری)
خار (تیغ کوچک)	خوار (پست، ذلیل)	قالب (شکل)	غالب (چیره)
خواستن (طلب کردن)	خاستن (بلند شدن)	قدر (اندازه)	غدر (حیله)
خوان (سفره)	خان (سرور)	قُرب (نزدیک شدن)	غرب (از جهات چهارگانه)
خویش (خود)	خیش (گاواهن)	قضا (حکم الهی، سرنوشت)	غزا (جنگ) ← غزوه / غذا (خوراک)
رسا (بلند)	رثا (ستایش مرده در شعر)	گزاردن (۱- به جا آوردن و ادا کردن ۲- تعبیر کردن ۳- انجام کار و شغل ۴- گزارش دادن)	گذاردن (۱- رها کردن و ترک کردن ۲- سپری کردن ۳- نهادن و قرار دادن ۴- اجازه دادن ۵- تأسیس کردن ۶- وضع کردن)
رقم (نوشته)	رَغم (خلاف میل)		
زالال (شفاف)	ضلال (گمراهی)		
زَلّت (لغزش، خطا)	ذَلّت (خواری، پستی)	محراب (جای ایستادن پیش‌نماز)	مهراب (نام شخصیتی در شاهنامه)
سطور (سطرها)	ستور (چارپایان)	مسلح (اسلحه‌دار)	مُصلِح (اصلاح‌کننده)
صدر (سینه)	صدر (نوعی گیاه)	نغز (خوش و نیکو)	نقض (شکستن و باطل کردن)
صور (بوق)	سور (جشن)	هَزْأ (آواز مهیب)	خرا (نام کوهی در عربستان)
طاس (کاسه مسی)	تاس (بی‌مو)	هَرَم (جسم یا بنای مخروطی شکل)	حَرَم (گرداگرد خانه)
طَبَع (سرشت)	تَبَع (پیروی / جمع تابع، پیروان)	هلال (ماه نو)	حلال (روا)
عرش (تخت پادشاه)	آرش (از مقیاس‌های اندازه‌گیری)	هول (ترس)	حول (پیرامون)
عزا (مصیبت)	ازا (برابر)		

• در این بخش، ضمیمه کنکورهای سال ۹۷ را می‌بینی. روشن است که بازنویسی کتاب‌های فارسی در نظام جدید باعث شده تا بسیاری از پرسش‌های آزمون‌های گذشته حذف شوند. پرسش‌هایی را که در این بخش می‌بینی، همه پرسش‌های قابل استفاده برای داوطلبان نظام جدید هستند؛ با این توضیح:

☞ در دو موضوع «معنی واژه» و «تاریخ ادبیات» هیچ‌یک از پرسش‌های سال ۹۷ قابل استفاده نبوده است.

☞ در موضوع «املا» با توجه به محتویات کتاب‌های جدید، پرسش‌های قابل استفاده حفظ و احیا شده‌اند.

☞ در موضوع «آرایه» با توجه به معرفی همه آرایه‌ها در کتاب‌های جدید، سؤالات حفظ شده‌اند و در مورد آرایه «ایهام تناسب» هم به دلیل پیوستگی‌اش به آرایه «ایهام» و همین‌طور، تصوّر طراح کنکور نسبت به آن، سؤالات دربردارنده این آرایه، حفظ شده‌اند.

☞ در موضوع «زبان فارسی» پرسش‌های مطابق با کتاب‌های درسی جدید حفظ شده‌اند و تنها در یک سؤال آزمون هنر که سؤال کنکور دو پاسخ درست داشته، خطای سؤال تصحیح شده و سؤال با اضافه کردن عنوان «با تغییر» حفظ شده است.

☞ در موضوع «قرابت معنایی» پرسش‌ها به دو دسته بخش‌بندی شده‌اند:

– پرسش‌های مطابق با **متن درس کتاب‌های جدید**: در این بخش، پرسش‌هایی آمده که در آن‌ها بیت یا عبارت مورد سؤال عیناً در کتاب‌های درسی جدید هم وجود دارد.

– پرسش‌های مطابق با **مفاهیم کتاب‌های جدید**: در این بخش، پرسش‌هایی آمده که در آن‌ها بیت یا عبارت سؤال عیناً در کتاب‌های درسی جدید به چشم نمی‌خورد، اما مفهوم آن در کتاب‌های جدید مورد توجه بوده است. چنین

چیزی در نظام قدیم هم بارها اتفاق افتاده که صورت سؤال ظاهراً خارج از کتاب، اما مفهوم، از مفاهیم داخل کتاب درسی باشد؛ بنابراین حفظ این دسته از سؤالات هم، کاملاً مفید و ضروری بوده است.

قلمروبندی

پرسش‌های کنکور ۹۷ مطابق قلمروهای سه‌گانه تحلیل متن در کتاب‌های درسی جدید طبقه‌بندی شده‌اند: قلمرو زبانی: شامل پرسش‌های املا و زبان فارسی. (بیش‌تر گفته شد که پرسش‌های معنی‌واژه قابل استفاده نیستند.)

قلمرو ادبی: شامل پرسش‌های آرایه‌های ادبی

قلمرو فکری: شامل پرسش‌های قرابت معنایی

تیپ‌بندی

در هر موضوع، پرسش‌ها به تفکیک ساختار و اصطلاحاً «تیپ» آمده‌اند:

☞ در موضوع املا، به ترتیب: املا در عبارت – املا در شعر

☞ در موضوع زبان فارسی، به ترتیب: واحدهای زبان – ساختمان واژه – گروه اسمی – نقش‌های دستوری – مباحث فرعی (فرایندهای واجی، جابه‌جایی ضمیر، واژه در گذر زمان)

☞ در موضوع آرایه به ترتیب: تک‌آرایه – آرایه در گزینه – آرایه در سؤال – آرایه برابر گزینه – الفبایی

قلمرو زبانی

املا - املا در عبارت

۴۵۵۳- در کدام عبارت غلط املائی وجود دارد؟

- (۱) دمنه دانست که اگر این سخن ظاهر کند، در حال، برائت ساحت و نزاهت جانب خویشتن ظاهر گرداند.
 (۲) کسی که بر مراد خود قادر گردد و در حفظ آن اهمال نماید، در سوز ندامت افتد و به غرامت مأخوذ گردد.
 (۳) اگر درویش سخاوت ورزد، به اسراف منصوب شود و اگر به وقار گراید، کاهل نماید و اگر فصاحت نماید، نسخه‌گویی نام کنند.
 (۴) هرکه در ادای شکر و شناختِ قدرِ نعمت، غفلت ورزد، نام او در جریده‌ی عاصیان مثبت گردد و ذکر او از صحیفه‌ی شاکران محو شود.

هنر ۹۷

۴۵۵۴- کدام عبارات فاقد غلط املائی است؟

- (الف) خشمم آید ز چشم نرگس و چندین وقاهتش.
 (ب) بر شکل زاهدان تعویذ در گردن افکند و قبا پوشید.
 (ج) صاحب‌دلان گفته‌اند: روی زیبا مرحم دل‌های خسته است.
 (د) مهتران قصد زبردستان در مذهب سیادت محظور شناسند.

انسانی ۹۷

- (۱) الف، ب (۲) الف، ج (۳) ب، د (۴) ج، د

املا - املا در شعر

۴۵۵۵- در کدام بیت غلط املائی وجود دارد؟

- (۱) گه سبجه به دست و گاه زَنار به دوش
 (۲) تا مه و مهر فلک والی روزند و شبانند
 (۳) در خدمت جانانه کمر بسته ستادیم
 (۴) ای که ندیدی مقام عاشق و معشوق

تجربی ۹۷

۴۵۵۶- در کدام بیت غلط املائی یافت می‌شود؟

- (۱) غریبو از بزرگان مجلسِ بخواست
 (۲) آن که حظ آفرید و روزی داد
 (۳) هر قضایی سببی دارد و من در غم دوست
 (۴) بهر استثناست این حزم و حذر

هنر ۹۷

۴۵۵۷- در کدام بیت غلط املائی وجود دارد؟

- (۱) تو نیز اندر هزیمت بوق می‌زن
 (۲) باغ بنفشه و سمن بوی ندارد ای صبا
 (۳) تا مرا دیده به آن زهره‌جبین افتاده‌ست
 (۴) جمله صید این جهانیم ای پسر

زبان ۹۷

۴۵۵۸- در کدام بیت، غلط املائی وجود دارد؟

- (۱) قیاس کردم و آن چشم جاودانه‌ی مست
 (۲) دولت از مرغ همایون طلب و سایه‌ی او
 (۳) محتسب شیخ شد و فسق خود از یاد برد
 (۴) سفیر مرغ برآمد بط شراب کجاست؟

خارج از کشور ۹۷

زبان فارسی - واحد های زبان

۴۵۵۹- تعداد واژه‌های کدام عبارات برابر است؟

- (الف) از خطرات راه پر فراز و نشیب آگاه بود.
 (ب) آنان دوشادوش هم به جست‌وجو پرداختند.
 (ج) این سروصداها پیرمرد را عصبانی‌تر می‌کرد.
 (د) او چند روزی پریشان و بی‌حواس بود.

تجربی ۹۷

- (۱) الف، ب (۲) الف، ج (۳) ب، د (۴) ج، د

ریاضی ۹۷

۴۵۶۰- تعداد واژه‌های مقابل کدام عبارت، غلط است؟

- (۱) ماه، به نتایج کردار روزانه انسان‌ها خیره خیره می‌نگرد. (۱۱ واژه)
- (۲) نگاه انسان دوستانه و پرمهرشان آینه روان‌های تابناک بود. (۱۱ واژه)
- (۳) آوای طفلکی ناتوان، در جست‌وجوی کمی آب به گوشش می‌رسید. (۱۳ واژه)
- (۴) صدای غمگینش میان نخل‌ها می‌پیچید و آهسته از گوش‌ها می‌افتاد. (۱۳ واژه)

هنر ۹۷

۴۵۶۱- تعداد واژه‌های کدام عبارات برابر است؟

- (الف) جوان، جسته و گریخته از خاطر خواهی‌اش گفته بود.
- (ب) در دل، رفیقش شدم، چون دوست داشتنی بود.
- (ج) این روح حقیقت‌طلبی را هرگز از دست ندهید.
- (د) اجباراً به مجلس سخنرانی رفته بودم.

(۱) الف، ب (۲) الف، د (۳) ب، ج (۴) ج، د

خارج از کشور ۹۷

۴۵۶۲- تعداد واژه‌های کدام عبارات، یکسان است؟

- (الف) پرده لطیفی از اشک بر تمام زیبایی‌اش کشیده شده بود.
- (ب) مرغ جان در فضای عطرآگین بهار چه شادمانه می‌پرد.
- (ج) روح طربناکم در نشاط بهار به جست‌وخیز می‌پرداخت.
- (د) آرزوهای درهم‌فشرده خود را به آزادی فرا خواهیم خواند.

(۱) الف، ج (۲) الف، د (۳) ب، ج (۴) ب، د

زبان فارسی - ساختمان واژه

ریاضی ۹۷

۴۵۶۳- در کدام مورد، از بن مضارع همه مصدرهای آن با افزودن پسوند «ه» می‌توان «اسم» ساخت؟

- (۱) گرفتن، دیدن، نشانیدن
- (۲) گریستن، خندیدن، خریدن
- (۳) پوشیدن، نوشتن، خواستن
- (۴) اندیشیدن، پیراستن، آویختن

زبان ۹۷

۴۵۶۴- در کدام بیت بیشترین واژه «مرکب^۱» به چشم می‌خورد؟

- (۱) دمام تلخ می‌گوید دعاگویان دولت را
 - (۲) پری رویی که من دیدم همه خلق‌اند مفتونش
 - (۳) تو و چشم سیه‌مستی که نتوان دید هشیارش
 - (۴) پرستش می‌کند جان فروغی آفتابی را
- مکرر فند می‌ریزد لب لعل شکر بارش
 مسیحایی که من دارم همه شهرند بیمارش
 من و بخت گران‌خوابی که نتوان کرد بیدارش
 که ظلمت‌خانه دل‌ها منور شد به انوارش

خارج از کشور ۹۷

۴۵۶۵- در همه مصراع‌ها «ساختمان صفت» مرکب است؛ به جز

- (۱) روزی لب‌ت رسد به لب روزه‌دار من
- (۲) سوار می‌گذرد ترک ناوک افکن من
- (۳) مست نخواهد شدن خاطر هشیار من
- (۴) کز گهرش برده آب نظم گهربار من

زبان فارسی - گروه اسمی

تجربی ۹۷

۴۵۶۶- در کدام گزینه همه واژه‌ها دارای «وابسته وابسته» هستند؟

- (۱) ظرافت طبع سخنور، ماجرای کاملاً اتفاقی
- (۲) دو فرسخ راه نپیموده، غنچه‌های بی‌خار باغچه
- (۳) گوشه‌های لب پیرمرد، رفیق جهان‌دیده من
- (۴) معتبرترین فروشگاه زنجیره‌ای، نوجوان نسبتاً کوتاه قد

هنر ۹۷

۴۵۶۷- کدام بیت فاقد «نقش تبعی» است؟

- (۱) بنده حلقه به گوش از نوازی برود
 - (۲) تا خود نوشته بازنشویی به اشک شوق
 - (۳) تو خود ای شب جدایی چه شبی بدین درازی
 - (۴) قبیله‌ها همه عاشق شوند با تو ولی
- لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه به گوش
 گو تا سواد دیده مداد آورد تو را
 بگذر که جان سعدی بگداخت از نهیبت
 قبیله‌ای است که مجنون شوند لیلاً را

۱- این پرسش بر اساس روش نام‌گذاری ساختمان واژه در کتاب درسی فارسی ۱ پایه دهم چاپ سال ۹۵ (و نه سال‌های بعد) قابل پاسخ‌گویی است و همین کتاب پایه دهم چاپ ۹۵، منبع متناسب با کنکور سال ۹۸ است.

هنر ۹۷ / با تغییر

۴۵۶۸- در کدام عبارت «وابسته پیشین» و «وابسته وابسته» یافت می‌شود؟

- ۱) اکبر، زمزمه‌کنان حرف می‌زد که درویش به صدای پای ما برگشت.
- ۲) گفت: ای آقا، هر کدام جان می‌کنند تا یک مشت گندم به کیسه فقیر بریزند.
- ۳) یا حق، خوش آمدی. درویش، خاک پای آدم با کمال است. بفرما.
- ۴) گفت: نه آقا معلم، بدبخت‌ها نان ندارند؛ اما رادیو می‌گوید شهر شده مانند شهر پریان.

زبان فارسی - نقش‌های دستوری

تجربی ۹۷

۴۵۶۹- اجزای تشکیل‌دهنده همه عبارات یکسان است؛ به جز

- ۱) مثل بنفشه خود را پنهان می‌کنید.
- ۲) ذوق الهام را در دل هزارستان خود می‌کشند.
- ۳) به نرمی بوی گل، هزار صحبت شیرین برایش دارم.
- ۴) گل ما چون خوبان تمام، آرام و بی‌اعتنا با نسیم بازی می‌کرد.

ریاضی ۹۷

۴۵۷۰- در عبارت زیر به ترتیب «زمان افعال» کدام است؟

- «این مطلب را داشته باشید و حالا سری به مدرسه‌ای که در آن تحصیل می‌کردم، بزنیم.»
- ۱) ماضی ساده، ماضی مستمر، مضارع التزامی
 - ۲) ماضی التزامی، ماضی مستمر، مضارع مستمر
 - ۳) ماضی مستمر، ماضی استمراری، مضارع مستمر
 - ۴) ماضی التزامی، ماضی استمراری، مضارع التزامی

زبان فارسی - مباحث فرعی (فرایند های واجی)

انسانی ۹۷

۴۵۷۱- چند مورد از واژه‌های زیر، مشمول فرایند واجی «ابدال» شده‌اند؟

- «اجتماع، سیاست، مژه، ممتد، سنبل، رعنا، اجتناب، پروانه، برافتاد، فقیه، سنبه، اشتهار، ینبوع»
- ۱) هفت ۲) شش ۳) پنج ۴) چهار

زبان فارسی - مباحث فرعی (جابه جایی ضمیر)

انسانی ۹۷

۴۵۷۲- در کدام بیت «جابه‌جایی ضمیر متصل» وجود دارد؟

- ۱) ای آن‌که به اقبال تو در عالم نیست
 - ۲) دلم از صحبت شیراز به کَلّی بگرفت
 - ۳) نرگس مست نوازش‌کن مردم‌دارش
 - ۴) شدم آب، چون شمع و در خود فسردم
- گیرم که غمت نیست غم ما هم نیست؟
وقت آن است که پرسى خبر از بغدادم
خون عاشق به قدح گر بخورد نوشتش باد
که تصویر صبحی به منظر ندادم

خارج از کشور ۹۷

۴۵۷۳- در کدام بیت «جهش ضمیر» به چشم می‌خورد؟

- ۱) از آن پوشم رخ از زلفت که گویند
 - ۲) ورم قدم به عیادت نمی‌نهی باری
 - ۳) دو چشمم سبیل‌بار و روی زردم
 - ۴) من سرگشته چو سر در سر زلفت کردم
- نمی‌باید نمودن زر به طرّار
تفقّدی به زبان قلم دریغ مدار
شد ایمن رودآور و آن زعفران زار
دست من گیر و مرا بی‌سروسامان مگذار

زبان فارسی - مباحث فرعی (واژه در گذر زمان)

۴۵۷۴- در کدام عبارت واژه‌ای وجود دارد که با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنای جدید، به این دوره منتقل شده است؟

ریاضی ۹۷

- ۱) در دل سنگ کثیف، جواهر معادن و فلزات بیافریند.
- ۲) فیل در زیر برگستان، مانند حصار پولادین پویدن گرفت.
- ۳) اگر خواهی که جان از تو دریغ ندارند، تو نان از ایشان دریغ مدار.
- ۴) بهرام تیری به میان دو چشمش اندر زد چنان‌که تا سوفار در سر فیل شد.

۴۵۷۵- در کدام عبارت واژه‌ای یافت می‌شود که با از دست دادن معنای پیشین و پذیرفتن معنای جدید، به این دوره منتقل شده است؟

خارج از کشور ۹۷

- ۱) اگر چنان بود که به وزارت افتی، محاسبت و معاملات شناس باش.
- ۲) در وقت پیری، جوانی نزیبید، چنان که جوانان را پیری کردن نزیبید.
- ۳) پیر رعنا مباش، که گفته‌اند که پیر رعنا بتر و بهره‌یز از پیران ناباک.
- ۴) گفت: دستاری دامغانی در قبا باید نهاد، چون من از اسب فرود آیم، بر صفحه زین پوشید.